

sygn 01009

Cena zł 60,—

Tygodnik Gospodarczy

Rok III

Poznań, dnia 20 grudnia 1947

Nr 51/52

TREŚĆ: Minister H. Minc o aktualnych zagadnieniach gospodarczych (str. 455). — Wycena wyprodukowanych towarów przedsiębiorstwa przemysłowego w inwentarzu (str. 457). — Spółka cicha a podatki (str. 458). — Podatkowe normy szacunkowe zysku brutto i netto (str. 459). — Wyjaśnienia w sprawie przedpłat podatkowych przy uboju zwierząt i handlu mięsem (str. 460). — Bezpieczeństwo i higiena pracy (str. 462). — Obliczenie składek ubezpieczeniowych (str. 464). — Plan gospodarczy (str. 464). — Upływanie remanentów (str. 464). — Kontrola ilościowa (str. 465). — Komunikaty. — Handel zagraniczny.

Minister H. Minc o aktualnych zagadnieniach gospodarczych Perspektywy na rok 1948

Na zaproszenie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, oddziału w Poznaniu, minister przemysłu i handlu H. Minc wygłosił w Poznaniu w dniu 12 grudnia br. referat na temat „Aktualne zagadnienia gospodarcze”. Ze względu na wielkie zainteresowanie kół gospodarczych zebranie P. T. E. odbyło się w sali Akademii Handlowej w obecności około 600 osób.

Referat swój prelegent poświęcił głównie zagadnieniom planu gospodarczego na rok 1948. Zadania tego planu są następujące:

- osiągnięcie wzrostu produkcji przemysłowej w wysokości 26%;
- osiągnięcie jednocześnie wzrostu produkcji rolniczej, jak również
- osiągnięcie wzrostu realnych płac w wysokości średnio od 15—20%, przy w zasadzie stabilizacji cen, to znaczy przy niższych pewnych cen o wysokich mnożnikach, a wyższe cen o mnożnikach niskich;
- przeprowadzenie w ciągu roku stopniowej likwidacji systemu kartkowego, wreszcie
- przeprowadzenie prac inwestycyjnych, których wysokość wyrażona w dolarach projektowana jest na pół miliarda. Chodzi tu m. in. o budowę wielkiej fabryki samochodów ciężarowych, nowej wielkiej huty, budownictwo mieszkaniowe dla robotników i pracowników przemysłowych itp.

Rzecz jasna, że między wielkością inwestycji a tempem wzrostu pracy realnej i poziomu życia

istnieje związek, i że gdyby te ilości środków pieniężnych, środków realnych i dewiz, które są częściowo unieruchomione mogły być wciągnięte w proces produkcyjny, poziom życia wzrastałby szybciej niż w planie. Tempo rozbudowy życia gospodarczego i wielkie inwestycje muszą być przeprowadzone szybko, w pewnej proporcji do tego, co się dzieje na całym świecie. W przemyśle naszym istnieją dysproporcje, które muszą być wyrównane. Tu prelegent wziął za przykład stosunek produkcji węgla i stali w różnych krajach i u nas, które to porównanie jaskrawo wskazuje, że pod tym względem pozostajemy w tyle. Jeżeli my hutnictwa nie podwoimy, nie będzie można mówić o dalszym jego rozwoju. Również koniecznością jest przełamanie zacofania rolniczego.

Musimy przyspieszyć tempo odbudowy produkcji rolnej, co nie jest możliwe bez równoczesnej produkcji nawozów, motorów, energii elektrycznej i innych niezbędnych dla rolnictwa wyrobów przemysłowych. Warunki wykonania naszych zamierzeń są następujące:

- możliwie pełne wykorzystanie istniejącego aparatu produkcji, przy czym zauważyć należy, że zwłaszcza w przemyśle metalowym istnieje szereg urządzeń niedostatecznie wykorzystanych;
- dalszy wzrost wydajności pracy, którego podstawowym ogniwem będzie rozszerzenie ruchu współzawodnictwa pracy;
- podciągnięcie produkcji rolniczej nie tylko w drodze samoczynnych procesów, lecz i w dro-

dze świadomej i zorganizowanej pracy, jak również w drodze forsownej i przystosowanej do potrzeb chłopskich organizacji spółdzielczości wiejskiej;

4. dalsze usprawnienie handlu i wykorzystanie wszystkich rozporządzalnych rezerw, w czym poważną rolę powinna odegrać reorganizacja spółdzielczości, uchwalona na ostatnim zjeździe;
5. poważne reformy w przemyśle i na rynku bu-

rozwoju sektora inicjatywy prywatnej w rzemiośle, rolnictwie, przemyśle i handlu.

Nie było to przypadkowe. Ci, którzy tworzyli nasz model gospodarczy, chcieli wyciągnąć wnioski z doświadczeń i znaleźć taki system gospodarczy, który gwarantowałby z jednej strony kierunek i tempo rozwoju przez upaństwowienie, a z drugiej strony dawał elastyczność i luz, który daje inicjatywa prywatna. Doświadczenia ubiegłych trzech lat wykazują, że wnioski te były słuszne i nie ma powodu ich zmieniać. Istnienie inicjatywy

*Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku
wszystkim swoim Czytelnikom składa najlepsze życzenia
Redakcja Tygodnika Gospodarczego*

dowlanym, które prelegent uważa za bardzo istotne.

O ile w przemyśle obserwujemy proces unowocześnienia, to w ruchu budowlanym nie widzimy go nawet w porównaniu z takimi krajami, jak Jugosławia. Nie tylko nie sprowadzamy nowych maszyn, ale nawet nie wprowadzamy podziału pracy. Ten stan rynku budowlanego i przemysłu budowlanego grozi nie tylko wielkimi kosztami, ale grozi nawet niemożliwością wykonania planu na pewnych, najważniejszych jego odcinkach. Wadą naszego planu na tym polu jest ogromna lokalizacja niektórych inwestycji: Górny Śląsk, Warszawa, Szczecin. Ten ostatni trzeba przebudować; jest rzeczą jasną, że naszymi metodami my tego nie dokonamy. Sprawa ta wymaga przełomu, który musi być dokonany w okresie przed rozpoczęciem sezonu budowlanego.

Ostatnim warunkiem, bardzo istotnym, są środki wykonania planu. Normalnie plan finansuje się częściowo z budżetu, częściowo z emisji i kredytów bankowych opartych na emisji, lecz jeszcze w większym stopniu z kredytów bankowych opartych na wkładach i oszczędnościach. Wielkiego narastania wkładów nie możemy się spodziewać, bo nie mamy ustabilizowanej waluty, a nawet gdybyśmy ją mieli, to musielibyśmy odczekać rok lub dwa do czasu, kiedy do tej waluty zrodzi się zaufanie.

Skoro nie mamy wkładów i oszczędności w drodze samoczynnej, to musimy tak zorganizować nasze życie, aby te oszczędności się gromadziły.

Takie są zadania planu na rok 1948 i warunki jego wykonania.

W dalszym ciągu prelegent omówił zagadnienie, czy i w jakim stopniu zmieni się nasz model gospodarczy w roku przyszłym. Nasz model gospodarczy poza poważnym i mocnym sektorem państwowym, uwzględnia możliwość poważnego

prywatnej - to możliwość szybkiej odbudowy wielu tysięcy drobnych zakładów, dało również możliwość gospodarce społecznej rozbudowania szeregu urzędów przemysłowych i rzucenia na rynek wielkiej masy towarów, zwłaszcza w zakresie artykułów konsumcyjnych. Są to dodatnie skutki istnienia sektora prywatnego. Istnieją jednak i skutki ujemne, które odczuliśmy w maju br. Mieliśmy tutaj trzy drogi wyjścia:

1. utrzymanie stanu, który był w maju br., a który miał cechy anarchiczne,
2. drugie wyjście teoretyczne: likwidacja sektora prywatnego, które odrzucamy i wreszcie wyjście trzecie:
3. zrobić z sektora prywatnego specyficzną formę polskiego kapitalizmu państwowego, uregulować go przez Państwo, jeżeli chodzi o kierunek jego wytwórczości, o charakter jego produkcji, o stopę jego zysków i kierunek jego inwestycji.

Wybraliśmy tę ostatnią drogę wyjścia, a że jest ona możliwa, wskazują na to doświadczenia okresu od maja do dnia dzisiejszego.

Na tym tle powstaje szereg nieporozumień i szereg panicznych przypuszczeń.

Niektórzy przedstawiciele sektora prywatnego wyrażają obawę, że posunięcia rządu mają na celu jego likwidację. Tu nie chodzi o likwidację, lecz o wyrównanie podziału odbudowy kraju i wyrównanie podziału dochodu społecznego. Wynika z tego, że w r. 1948 w naszym modelu gospodarczym będą zachodzić zmiany ewolucyjne. Będzie się to odbywało przy jednoczesnym wzroście sektora prywatnego. Wzrost ten będzie stosunkowo słabszy od wzrostu sektora państwowego.

Poradnik księgowego

Wycena wyprodukowanych towarów przedsiębiorstwa przemysłowego w inwentarzu

Znajdujemy się w tej chwili w okresie przygotowawczym do sporządzenia sprawozdania rachunkowego za kończący się rok kalendarzowy 1947. Uartym przeto zwyczajem przypomina się na łamach prasy zawodowej uwagi, które wynikają z obowiązujących ustaw, rozporządzeń, okólników, by sporządzane sprawozdania posiadały cechy prawdziwości zarówno pod względem formalnym, tj. by były niewiadliwe, jak i pod względem materialnym, tj. by były rzetelne.

Punktem wyjściowym przy rozpoczęciu sprawozdania rocznego jest inwentura oparta na stanie faktycznym posiadanych składników. Inwentura jest częściową podbudową inwentarza, na podstawie którego zestawiamy bilans zamknięcia przedsiębiorstwa.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych mówi w § 3 o brudnopisach, które stanowią podstawę do obliczania ilości poszczególnych składników inwentarza. Brudnopisy te winny być kolejno ponumerowane, zeszyte i na ostatniej stronie zaopatrzone w datę i podpisy osób, które je sporządziły. Jeżeli sporządzamy brudnopisy działami, należy ponadto sporządzić zestawienie, które również winno być podpisane przez osoby biorące udział w spisaniu składników majątkowych. Zarówno brudnopisy jak i zestawienie należy przechować przez sześć lat. Brudnopisy sporządzać należy atramentem albo ołówkiem atramentowym, a więc sporządzanie zwykłym ołówkiem jest niedopuszczalne.

Wyżej wspomniane uwagi są natury ogólnej. Pragniemy natomiast zwrócić uwagę czytelnika na jeden z bardzo ważnych szczegółów, a mianowicie właściwą wycenę gotowych towarów wyprodukowanych we własnym przedsiębiorstwie.

Najczęściej mówi się o tzw. szacowaniu remanentów. Brak właściwych i nieodzownych podstaw przy szacowaniu remanentów może dać całkiem odmiennie wyniki działalności przedsiębiorstwa, zaś wypracowany inwentarz nie ujawni rzeczywistej wartości stanu majątkowego przedsiębiorstwa. Art. 58 Kodeksu Handlowego mówi nam o szacowaniu bardzo ogólnie, bowiem nakazuje wycenić towary według wartości rzeczywistej. Można więc mówić przy wycenie towarów o cenie rynkowej, cenie nabycia i wreszcie o cenie wytworzenia. Ta ostatnia posiada szczególne znaczenie dla przedsiębiorstwa przemysłowego przy wycenie wyprodukowanych towarów w inwentarzu.

Z innej strony jesteśmy związani koniecznością wykazania zysku brutto przedsiębiorstwa (na ten temat pisaliśmy w nr. nr. 41, 42, 43 i 45 Tygodnika) oraz granic tego zysku brutto i netto ustalonych okólnikiem Ministra Skarbu z dnia 21 października 1947 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych, rzemieślniczych, we wlnych zawodach i zajęciach.

Obliczenie dochodowości:

zapas początkowy (1. 1. 46)	275.605,—
zakup surowca	841.337,—
koszty produkcji	607.294,—
zysk brutto	300.659,—
	2.024.895,—

koszty sprzedaży (handlowej)	50.323,—
koszty administracji	84.250,—
zysk netto	166.086,—
	300.659,—

Jeżeli zatem zostały ustalone granice zysku brutto i netto, wówczas pomijając na moment wycenę inwentarza obowiązuje przedsiębiorstwo ścisła kalkulacja, która w przedsiębiorstwie przemysłowym z uwagi na wytwarzanie ma dominujące znaczenie przy ustaleniu kosztu własnego produkowanego towaru z pominięciem tych składników kosztów, które mieszczą się w ramach zysku brutto.

Fundamentalnym przeto założeniem działalności przedsiębiorstwa przemysłowego jest:

1. powiązanie w najściślejszych ramach kalkulacji z księgowością,
2. wycena gotowych towarów w inwentarzu na podstawie wyników, uzyskanych z księgowości możliwie w oparciu o arkusz rozliczeniowy kosztów za miniony rok gospodarczy.
3. ciągła i stała kontrola zyskowności przedsiębiorstwa z wyżej wspomnianym okólnikiem Ministra Skarbu jak i z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 sierpnia 1947 r. w sprawie dopuszczalnej wysokości zysku brutto. (Dz. U. R. P. nr. 61 poz. 347).

Pominięcie tych spraw przy wycenie gotowych towarów w inwentarzu może wywołać ujemne skutki podatkowe przy ostatecznej rewizji ksiąg handlowych przez władze skarbowe, a to z uwagi na możliwość zbyt niskiej wyceny poszczególnych towarów w inwentarzu i tym samym sztucznym obniżeniu dochodowości przedsiębiorstwa.

Skutki ujemne dowolnego szacowania omówimy na przykładzie.

W pewnym przedsiębiorstwie przemysłowym, które produkuje wyroby metalowe, stwierdzono na podstawie ksiąg, że w 1946 r.

a) zakup surowca wynosił	841.337,— zł.
b) sprzedaż gotowych towarów	1.679.063,— "
c) koszty produkcji	607.294,— "
d) koszty sprzedaży (handlowe)	50.323,— "
e) koszty administracji ogólnej	84.250,— "

Powyższe liczby wyciągnięto z ksiąg, nie badając ich zgodności.

Ponadto inwentarz początkowy na dzień 1. 1. 46 wykazuje wartość surowca zł. 275.605.—, a inwentarz końcowy na dzień 31. 12. 46 r. wartość ogólną zapasów na złotych 345.832.—, w której to sumie mieści się wartość gotowych towarów na sumę zł. 286.215.—.

Na podstawie powyższych liczb ustalamy dochodowość przedsiębiorstwa, które wyraża się procentowo, jeśli chodzi

o zysk brutto	21%
a zysk netto	10%

Ustalone normy procentowe zysku brutto ujęte są w stosunku procentowym do kosztów wytworzenia, tj. kosztu nabycia surowca plus kosztów (produkcji), zaś normy procentowe zysku netto, ujęte są w stosunku procentowym do obrotu (sprzedaży). Wytyczne te obowiązują po myśli okólnika Ministra Skarbu z dnia 21 października 1947 r.

zapas końcowy (31. 12. 46)	345.832,—
sprzedaż (obrot)	1.679.063,—
	2.024.895,—

zysk brutto	300.659,—
	300.659,—

a zatem wyniki procentowe uzyskane na podstawie ksiąg odbiegają od przyjętych i ustalonych norm zyskowności.

Z kolei przechodzimy do badania wyceny gotowych towarów w inwentarzu końcowym i stwierdzamy, że dla pewnego produktu gotowego pod nazwą „X” przyjęto i wstawiono do inwentarza cenę jednostkową zł 85,—.

Opierając się na okólniku Ministra Skarbu w omawianym przedsiębiorstwie przyjęć należy następujące normy zyskowności:

a) zysk brutto	100%
b) zysk netto	25%

Kopia faktury własnej z m. grudnia pozwoliła stwierdzić sprzedaż tego towaru za zł 240,—. Tym samym zysk brutto na tym przykładowym gotowym towarze wynosił zł 155,—, co stanowi w stosunku do przyjętej ceny w inwentarzu (zł 85,—) 182 %
według obowiązującej normy zysk brutto przyjmuje się w wysokości 100 %

a zatem jest on za wysoki o 82 % tj. o zł 70,—

Księgi natomiast wykazują zysk brutto 21%

Tego rodzaju stwierdzenie faktu dyskwalifikuje wycenę towarów gotowych w inwentarzu końcowym, ponieważ, przyjęto wartość rewanentu znacznie niższą od rzeczywistej.

W odniesieniu do przytoczonego artykułu cena szacunkowa w oparciu o obowiązujące normy jest o zł 35,— niższa, co w stosunku do wstawionej ceny zł 85,— stanowi ca 41%.

Obliczenie: cena sprzedaży wynosi zł 240,—
cena kosztów własnych w oparciu o normy szacunkowe winna wynosić zł 120,—
w inwentarzu przyjęto „ 85,—
różnica , zł 35,—

Gdybyśmy więc przyjęli ten sam stosunek procentowy, tj. 41% do innych pozostałych towarów gotowych, zakładając, że i te są za nisko wycenione w inwentarzu, wówczas należałoby sprostować inwentarz końcowy drogą po-

większenia wartości wykazanych towarów gotowych w wysokości na wstępie podanych zł 286.215,— o 41% plus 41% od 286.215,— „ 117.348,—
razem zł 403.563,—
plus zapas surowca na dzień 31. 12. 46 „ 59.617,—

czyli wartość rewanentu w dniu 31. 12. 46 r. po sprostowaniu wynosiłaby zł 463.180,—

Ostateczne sprostowanie zysku brutto i netto daje następujące wyniki:

a) zysk brutto zł 418.007,— tj. ca. 30%
b) zysk netto „ 283.434,— tj. ca. 17%

Wyniki sprostowane nie sięgają jeszcze norm ustalonych, co pozwala przypuszczać, że pewne gotowe towary wyceniono w inwentarzu jeszcze niżej, aniżeli przyjęta przeciętna 41%.

Reasumując uwagi na zatytułowany temat należy z wielką ostrożnością przystępować do wyceny gotowych towarów w przedsiębiorstwie przemysłowym i przed wstawieniem wartości:

1. sprawdzić kalkulację albo ją przeprowadzić, o ile tego dotychczas nie czyniono,
2. ustalić na podstawie ksiąg zysk brutto i netto przedsiębiorstwa za miniony rok gospodarczy,
3. porównać osiągnięte wyniki w zakresie zysku z ustalonymi przez Ministerstwo Skarbu normami szacunkowymi.

mgr M. Nowicki

Spółka cicha a podatki

L. J. Jarocin

Wyjaśnienie sytuacji wspólnika cichego w świetle prawa skarbowego wymaga uprzedniego ustalenia istoty tzw. spółki cichej.

Spółka cicha powstaje przez fakt wniesienia wkładu przez osobę trzecią do przedsiębiorstwa kupca; z chwilą uczestniczenia wkładem, osoba taka staje się w rozumieniu kodeksu handlowego wspólnikiem cichym.

Z postanowień art. 682 § 2 kodeksu handlowego — iż wspólnik cichy nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania kupca, z którym zawarł umowę — wynika, że spółka cicha jako taka nie istnieje na zewnątrz wobec osób trzecich a co za tym, spółka ta sprowadza się do stosunku ściśle wewnętrznego między kupcem a osobą trzecią (wspólnikiem cichym); innymi słowy spółka cicha sprowadza się do faktu zasilenia przez osobę trzecią swym wkładem majątku kupca i do uczestniczenia w związku z tym w zyskach i stratach, jeżeli oczywiście umowa spółki cichej nie zwalnia wspólnika cichego od udziału w stratach.

W tym stanie rzeczy spółka cicha, stanowiąc wewnętrzną umowę między kupcem a osobą trzecią i nie wywołując żadnych — określonych prawem — skutków na zewnątrz, wyklucza reprezentację takiej spółki w obrocie prawnym, jak to zachodzi przy innych spółkach znanych prawu handlowemu.

Jeżeli chodzi o formę zawarcia spółki cichej, to prawo handlowe nie przewiduje żadnej kwalifikowanej formy, tak iż zawarcie takiej spółki nie musi być nawet stwierdzone pismem; kwalifikowana forma zawarcia spółki cichej musiałaby być zachowana w przypadku, w którym w braku odnośnych postanowień prawa handlowego miałyby zastosowanie przepisy prawa cywilnego (kodeks zobowiązań) a to w myśl postanowień art. 1 kodeksu handlowego.

W omawianym przypadku jednak należy z brzmienia § 1 art. 682 kodeksu handlowego („Kto jako wspólnik uczestniczy wkładem w przedsiębiorstwie kupca prowadzonym przez tegoż w imieniu własnym, jest spółnikiem cichym”) wnosić, iż spółka cicha powstaje przez sam fakt wniesienia przez osobę trzecią wkładu do przedsiębiorstwa kupca; oczywiście nie wyklucza to zachowania kwalifikowanej formy aktu w tych przypadkach, w których przewiduje to prawo szczególne: np. wniesienie przez wspólnika cichego wkładu w formie prawa lub kapitału zahipotekowanego

albo nieruchomości, wymaga stosownie do postanowień prawa o notariacie — zachowania formy aktu notarialnego.

Z uwagi na to, że warunkiem powstania spółki jest wniesienie wkładu, nie zachodzi spółka cicha, gdy osoba trzecia ma udział w zyskach przedsiębiorstwa z innego tytułu, np. z tytułu udzielonej pożyczki.

Wspólnik cichy może zawrzeć umowę spółki tylko z kupcem, jakkolwiek sam kupcem być nie musi, tak iż zawarcie przezeń umowy spółki cichej tylko wówczas będzie tzw. czynnością handlową, jeżeli i wspólnik cichy będzie kupcem w rozumieniu prawa handlowego. Kodeks handlowy nie warunkuje też zawierania umowy spółki cichej z kupcem rejestrowym; przedsiębiorstwo, w którym uczestniczy wspólnik cichy może należeć do kupca nierejestrowego. Wynika to wyraźnie z wykładni postanowień art. 686 § 2 kodeksu handlowego: „Na wniosek cichego spółnika może sąd grodzki siedziby kupca a co do kupca rejestrowego...”

Z uwagi na wspomniany wyżej charakter wewnętrzny umowy spółki cichej, do prowadzenia jej spraw uprawniony i obowiązany jest wyłącznie kupiec, z którym wspólnik cichy zawarł umowę spółki, co nie wyklucza bynajmniej możliwości udzielenia wspólnikowi cichemu uprawnienia pełnomocnika lub nawet prokurenta.

Jeżeli chodzi o zagadnienie podziału zysku przedsiębiorstwa na zysk kupca i zysk wspólnika cichego, to zastrzeżenie w umowie spółki, o którym Pan wspomina, a mianowicie, iż: „udział wspólnika cichego w zysku przedsiębiorstwa ustala się w wysokości 25% osiągniętego zysku” — jest dopuszczalne i zgodne z prawem.

Przepis bowiem art. 684 kodeksu handlowego stanowiący, iż wspólnik cichy uczestniczy w zysku i stratach w stosunku odpowiadającym siusznosci, ma zastosowanie tylko w braku umowy stron; umowa bowiem może wprowadzić określony stosunek uczestnictwa w zyskach i stratach; w tej mierze pozostawiona jest kupcowi i wspólnikowi cichemu zupełna swoboda. Mogą więc oni postanowić, iż wspólnik cichy uczestniczy w zyskach i stratach w stosunku do wniesionego wkładu lub w stałym stosunku procentowym do osiągniętego zysku przedsiębiorstwa itd.

Wreszcie zgodnie z postanowieniami § 3 art. 684 kodeksu handlowego, wspólnik cichy może być zwolniony w ogóle od udziału w stratach. Jednakże przepis § 2 art. 684 K. H. stanowiący, iż w stratach uczestniczy wspólnik cichy do wy-

sokości umówionego wkładu, uznać należy w tym sensie za bezwzględnie obowiązujący, że poza tę granicę do pokrywania strat umownie nie może być zobowiązany, sprzeciwiało-by się to bowiem istocie spółki cichej.

W świetle przedstawionego stanu prawnego wydawałoby się, iż zasadą w stosunku kupca do wspólnika cichego jest posiadanie przez kupca dominującej przewagi kapitałowej w przedsiębiorstwie. Prawo handlowe nie wyklucza jednak stosunku odwrotnego: kupiec (wspólnik jawny) może być tylko figurantem w odniesieniu do wierzycieli publicznie i prywatno-prawnych, podczas gdy gestorem będzie wspólnik cichy, co nie pozostawia bez znaczenia szczególnie dla wierzycieli publiczno-prawnych.

Jeżeli chodzi o opodatkowanie dochodów wspólników, to w świetle obowiązujących przepisów, dochód osiągnięty z przedsiębiorstwa opodatkowany jest oddzielnie, tzn. w skład opodatkowanego dochodu wspólnika cichego wchodzi także jego zysk z przedsiębiorstwa, którego jest cichym wspólnikiem.

Przepisy o podatku dochodowym zawierają przy tym zastrzeżenie, iż dochodem cichego wspólnika z przedsiębiorstwa są tylko pożytki faktycznie otrzymane z tytułu udziału. Gdy spółka wykazała straty, wysokość niedoboru cichego wspólnika określa się zgodnie z umową spółki, nie wyżej

jednak wniesionego do spółki wkładu; niedobór ten potrącalny jest przy ustalaniu sumy nadwyżek wspólnika.

Postanowienia art. 16 ust. (2) dekretu o podatku dochodowym, iż dochód wspólnika cichego uważa się za dochód z przedsiębiorstwa, straciły obecnie na aktualności, miały zaś szczególne znaczenie w roku podatkowym 1946 z uwagi na wynikający z nich dla cichego wspólnika ewentualny obowiązek podatkowy również według działu III dekretu o podatku dochodowym.

Aktualną wydaje się być sprawa ewentl. ustalania dochodów przedsiębiorstwa w drodze oszacowania, z czym spotykać się będziemy szczególnie w przypadkach skorzystania przez władze skarbowe z postanowień art. 118 dekretu z dnia 16 maja 1946 o postępowaniu podatkowym („Oszacowanie podstawy opodatkowania”); w tych przypadkach z uwagi na wyraźny przepis § 31 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o podatku dochodowym („dochodem cichego wspólnika z przedsiębiorstwa są pożytki faktycznie uzyskane”), ewentualne oszacowanie podstawy opodatkowania w podatku dochodowym nastąpić może tylko w faktycznej konsekwencji w stosunku do dochodu kupca (wspólnika jawnego), pozostanie zaś bez wpływu na wysokość podstawy opodatkowania u wspólnika cichego.

Zygmunt Mielcarzewicz

Podatkowe normy szacunkowe zysku brutto i netto

Ministerstwo Skarbu zarządzeniem z dnia 21 października 1947 r. zatwierdziło na podstawie art. 118 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym normy szacunkowe zysku brutto i netto przedsiębiorstw i zajęć zawodowych z następującymi wyjaśnieniami:

Zatwierdzone normy szacunkowe są jednolite dla całego obszaru Państwa z uwagi na to, że opracowane przez izby skarbowe i zaopiniowane przez komisje odwoławcze przy izbach skarbowych normy szacunkowe wykazują poważniejsze różnice tylko w nielicznych branżach.

1. Normy szacunkowe zysku brutto.

Normy szacunkowe zysku brutto ujęte są w stosunku procentowym do kosztów nabycia towarów (cena zakupu towaru zwiększona o koszty związane z zakupem) i powinny być stosowane w szczególności przy ustalaniu obrotów podatnikom, prowadzącym księgi podatkowe Nr 1.

2. Normy zysku netto.

Normy szacunkowe zysku netto, ujęte są w stosunku procentowym do obrotu i powinny być stosowane przy wymiarze podatku dochodowego. Kwoty otrzymane w wyniku zastosowania normy netto stanowią nadwyżkę z przedsiębiorstw w rozumieniu przepisu art. 8 ust. 1 dekretu o podatku dochodowym z wyjątkiem przypadku dzierżawy przedsiębiorstwa; w tym bowiem przypadku dla ustalenia nadwyżki z przedsiębiorstwa należy uprzednio potrącić koszty dzierżawy przedsiębiorstwa ponoszone przez dzierżawcę na rzecz właściciela przedsiębiorstwa. Dla ścisłości zaznacza się, że koszty komornego są już w normach wklaskulowane.

3. Normy są wiążące dla władz podatkowych.

Normy szacunkowe są wiążące dla władz podatkowych. Jednakowoż w sporadycznych przypadkach mogą być one podwyższone lub niższe pod warunkiem ujawnienia w aktach wymiarowych tych szczególnych okoliczności, dla których odstąpiono od norm. Jeżeli norma szacunkowa nie została podana w jednej cyfrze, lecz w granicach od — do, władze podatkowe nie mają obowiązku uzasadniania przyjętej przez siebie normy, mieszczącej się w tych granicach.

Przy stosowaniu górnej granicy norm należy się kierować czynnikami, mającymi wpływ na wyższą dochodowość, jak np. wysokość obrotu (wyższy obrót — wyższa zyskowość), wysokość wypłaconych wynagrodzeń, szczególne warunki, w jakich prowadzone jest przedsiębiorstwo itp.

Celem zastosowania właściwego stosunku pomiędzy normami netto i brutto zastosowanie w konkretnym wy-

padku górnej granicy zysku netto pociąga za sobą konieczność zastosowania takiejże granicy zysku brutto.

W przypadku braku normy dla danej branży władze podatkowe mogą posłużyć się normą pokrewnej branży.

Władze podatkowe nie będą stosowały norm szacunkowych w postępowaniu podatkowym w odniesieniu do przedsiębiorstw:

- hurtowej i półhurtowej sprzedaży towarów oraz
- większych przedsiębiorstw przemysłowych; podstawa opodatkowania dla tych przedsiębiorstw będzie ustalana indywidualnie.

4. Ustawa o zwalczaniu drożyzny.

Normy szacunkowe obowiązują od roku podatkowego 1946. Ministerstwo Skarbu zwróciło jednak uwagę na ustawę z dnia 2 czerwca 1947 r. o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym oraz na wydane na jej podstawie przepisy w zakresie ustalania zysku brutto oraz cen maksymalnych. Z dniem wejścia w życie tych przepisów należy stosować zysk brutto określony w tych przepisach, jeżeli nie zostanie stwierdzone pobieranie przez podatników cen wyższych od dozwolonych.

Rozporządzenie ministra przemysłu i handlu z dnia 11 sierpnia 1947 r. w sprawie ustalania w obrotach handlowych hurtowych i detalicznych dopuszczalnej wysokości zysku brutto (Dz. U. R. P. Nr 61) postanawia, że zysk ten dla poszczególnych towarów lub grup towarów ustala się każdorazowo w kolejno ponumerowanych wykazach, wydawanych przez Biuro Cen Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Wykazy te prowadzi się odrębnie dla artykułów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa państwowe i będące pod zarządem państwowym i odrębnie dla wytwarzanych przez wszystkie inne przedsiębiorstwa.

W związku z tym Ministerstwo Przemysłu i Handlu (Biuro Cen) ustaliło:

- dla wszystkich wyrobów cukierniczych fabryk państwowych lub będących pod zarządem państwowym następujące dopuszczalne wysokości zysku brutto w hurcie i detalu: 10% zysku brutto dla hurtownika, doliczane do ceny Centralnego Biura Sprzedaży i 25% zysku brutto dla detalisty, doliczane do ceny hurtownika;
- dla smarów do wozów produkcji prywatnej: 7% przy sprzedaży hurtowej (beczkowej), doliczane do ceny wagonowej i 15% przy sprzedaży detalicznej, doliczane do ceny hurtowej.

Ceny na dany artykuł przemysłowy wyprodukowany przez przedsiębiorstwo niepaństwowe mogą być inne niż ceny na ten sam artykuł wytwarzany przez przedsiębior-

stwo państwowe lub będące pod zarządem państwowym, nawet gdy ten artykuł jest objęty cennikiem maksymalnym.

Ogłaszanie wykazów należy do Komisji Cennikowych.

Dla artykułów, co do których ustalona jest dopuszczalna wysokość zysku brutto, Biuro Cen nie określa ściśle wysokości zysku netto; w przybliżeniu wynosi on dla furty od 3 do 5% dla detalu od 5 do 10%, zależnie od branży i szybkości obrotu towarowego.

5. Tabela norm zysku brutto i netto
Przedsiębiorstwa Handlowe

Nazwa branży	zysk brutto	zysk netto
1. apteczne składy (drogerie)	45—60	20—25
2. apteki	120	22—40
3. bednarskie wyroby	30—35	20
4. bielizna (pościelowa, stołowa, damska, męska, pończochy i trykotaż)	40—45	15—20
5. blaszane wyroby i przedmioty gospod. dom.	35	15
6. biura buchalteryjne:		
a) z pracownikami	—	60—70
b) bez pracowników	—	75—80
7. biura pośrednictwa	—	50—60
8. biura prób i przepisowywania na maszynie:		
a) z pracownikami	—	50
b) bez pracowników	—	60
9. budowlane składy	35—45	15—20
10. bufety	100	25—30
11. bydło i nierogacizna	25—35	10—15
12. chleb i pieczywo (cudzego wyp.)	20	7
13. cukiernie:		
a) sprzedaż ciastek cudzego wyp.	50	15—20
b) sprzedaż ciastek wł. wyrobu	80	25—30
14. cukiernicze wyroby (sprzedaż czekolady, cukierków, pralin itp.)	45—55	20—25
15. dewocjonalia	55	25
16. drób	35	15
17. drzewo (sprzedaż drzewa budowlanego i stolarskiego)	35—45	15—20
18. dodatki i przybory szewskie	45	20
19. dorożki	—	30—40
20. elektrotechniczne artykuły	55	25
21. ekspedycyjno-przewozowe przedsiębiorstwa	—	30—35
22. fajans, szkło i porcelana	45	20
23. fotograficzne aparaty i przybory	55—65	25—30
24. farby (lakier, pokost, przybory malarskie, obicia papierowe)	45	20
25. furmaństwo	—	30—40
26. futra (sprzedaż skórek i konfekcji)	65	30
27. galanteria	45	20
28. gazety, miesięczniki—od prowizji	—	50—60
29. hotele	—	40
30. instrumenty muzyczne	55—65	25—30
31. jarzyny	35—40	15
32. jubilerskie wyroby	65—100	30—40
33. kapelusze i czapki:		
a) męskie	45	20
b) damskie	55	25
34. kolonialne sklepy	35	15

Nazwa branży	zysk brutto	zysk netto
35. konfekcja męska, damska i dzieci.	40—45	15—20
36. konie	—	10—15
37. kosmetyki i perfumeria	60—70	30
38. księgarnie	35—45	17—20
39. kwiaty żywe i nasiona	75	25—30
40. koszykarskie wyroby	45	20
41. lodów sprzedaż	70	20—25
42. masarskie wyroby	35	15
43. manufaktura i trykotaż	35—45	15—20
44. meble	60	25—30
45. mąka, kasza itp.	20—25	8—10
46. mieszane towary (towary spożywcze, kołonialne, naczynia kuch.)	25—30	10—12
47. magle: a) ręczne	—	65
b) elektryczne	—	50
48. mięso (z cudzego uboju)	25	10
49. mydlarnie	35—40	15—18
50. nabiał	30—35	12—15
51. naczynia (wszelkiego rodzaju sprzęt gospodarstwa domowego)	35	15
52. obuwie, śniegowce, kalosze	45	20
53. octu rozlewnie	35—45	15—20
54. opał	35	15
55. optyczne sklepy	85	35
56. owoce i jarzyny	55	25
57. owocarnie (sprzedaż owoców, cukierków, ciastek, wody sod. itp.)	55	25
58. ogrodnictwo	—	25—30
59. papier i przybory piśmienne	45	20
60. piwa rozlewnie	35—45	15—20
61. piwiarnia	60	25
62. pensjonaty, pokoje noclegowe	—	40
63. pogrzebowe zakłady	65	30
64. powoźnicze artykuły	45	20
65. restauracje:		
a) sam wyszynk napojów	100	20—30
b) wyszynk napoj. i jadłodajnie	100	20—30
c) jadłodajnie	60	20
d) kawiarnia	80	25
66. rolnicze maszyny	35	15
67. rowery i części do nich	45	20
68. ryby, śledzie, konserwy rybne itp.	45	20
69. sanitarne, opatrunkowe i narzędzia lekarskie	85	35
70. spożywcze sklepy z przewagą artykułów pierwszej potrzeby	25—30	10—12
71. sportowe przybory	85	35
72. szczotkarskie artykuły	45	20
73. tytoniowe wyroby:		
a) prowizja	—	40
b) przybory do palenia	45	20
74. wypożyczalnia książek	—	30
75. zabawki	70	30
76. zegarmistrzowskie wyroby	65—100	30—40
77. żelazo (sprzedaż żelaza i artykułów żel.)	30—35	12—15

Tabele norm szacunkowych dla przedsiębiorstw przemysłowych, rzemieślniczych oraz wolnych zawodów i zajęć podamy w następnych numerach „Tygodnika”.

Wyjaśnienia w sprawie przedpłat podatkowych przy uboju zwierząt i handlu mięsem

W nawiązaniu do notatki w Nr 44 „Tygodnika” z dnia 1 listopada 1947 r. o przedpłatach na podatki obrotowy i dochodowy przy uboju zwierząt i handlu mięsem — podajemy poniżej zebrane systematycznie zarządzenia i wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu wydane odnośnie poszczególnych postanowień rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 6 września 1947 r. o obliczaniu i poborze omawianych przedpłat (Dz. U. R. P. Nr 61/1947).

Zaznaczamy, iż dla ułatwienia orientacji zainteresowanych Czytelników, zarządzenia i wyjaśnienia utrzymane są

w porządku podtytułów umieszczonych w powołanym artykule w Nr 44 „Tygodnika Gospodarczego”.

1. Obowiązek wpłacania przedpłat

Obowiązek wpłacania przedpłat dotyczy podatników podatku obrotowego i dochodowego. W myśl art. 17 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym podatnikiem jest strona, która podlegając obowiązkowi podatkowemu obowiązana jest do uiszczenia podatku.

Z przepisu tego wynika, że dana osoba staje się podatnikiem, gdy co do niej zachodzą jednocześnie dwa warunki: obowiązek podatkowy oraz obowiązek uiszczenia podatku.

Nie jest więc podatnikiem i z tego powodu nie ma obowiązku wpłacania przedpłat na podatek obrotowy i do chodowy przy sposobności urzędowego badania zwierząt rzeźnych lub mięsa osoba, która dokonuje uboju zwierząt rzeźnych **nie zawodowo**, lecz dla celów własnego gospodarstwa domowego albo osoba, która z racji zawodowego wykonywania prywatno-prawnych i oddatnych świadczeń rzeczy lub usług podlega wprawdzie obowiązkowi podatkowemu w podatku obrotowym (art. 1 dekretu o podatku obrotowym), lecz która jest zwolniona od obowiązku uiszczenia tego podatku na podstawie art. 3 dekretu o podatku obrotowym.

Nie będą zatem pobierane przedpłaty w szczególności:

1. od osób, dokonujących **sporadycznie** uboju zwierząt rzeźnych, jeżeli pochodzące z uboju mięso przeznaczone zostało do spożycia we własnym gospodarstwie domowym; będą jednak zawsze pobierane przedpłaty wówczas, gdy mięso ma być częściowo przeznaczone do spożycia we własnym gospodarstwie domowym, jeżeli chodzi o osoby: rzeźników, masarzy, handlujących mięsem oraz prowadzących hotele, pensjonaty, domy wczasowe (oberżel), jadłodanie innych zakładów otwartych do użytku publicznego, jak również, jeżeli chodzi o pracowników tych osób;

2. od **szpitali**, odpowiadających warunkom określonym w art. 3 lit. a) rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 382), **sanatoriów i domów wypoczynkowych**, prowadzonych przez zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach, bądź przez związki zawodowe lub ich zrzeszenia, a użytkowników wyłącznie przez członków tych stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny (art. 3 pkt. 11 dekretu o podatku obrotowym),

3. od **stołówek** prowadzonych przez zakłady pracy, zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach oraz związki zawodowe a użytkowników wyłącznie przez pracowników tych zakładów, członków stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny oraz

4. od **burs, internatów, zakładów poprawczych, przytułków, schronisk noclegowych** itp. urzędów o celach opieki społecznej, prowadzonych lub utrzymywanych przez szkoły akademickie, zakony i zgromadzenia zakonne prawnie uznanych wyznań religijnych, zrzeszenia działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, związki zawodowe, instytucje dobroczynne, lub fundacje, jeżeli ich świadczenia są spełniane na rzecz osób, korzystających z opieki.

Dowodem przekazania do spożycia we własnym gospodarstwie domowym mięsa z uboju zwierzęcia rzeźnego (zwolnienie pod punktem 1) jest odpowiednio **zaświadczenie zarządu gminnego (miejskiego)** stwierdzające także rodzaj zwierzęcia rzeźnego, jakie ma być poddane ubojowi, dowodem zaś dokonania uboju zwierząt rzeźnych lub zgłoszenia do kontroli sanitarnej mięsa przez szpital, sanatorium, dom wypoczynkowy, stołówki, bursy, internaty, zakłady poprawcze, przytułki, schroniska noclegowe itp. urzędzenia o celach opieki społecznej, są wystawione przez nie **zaświadczenia**, stwierdzające ilość i rodzaj poddanych ubojowi zwierząt rzeźnych lub ilość i rodzaj mięsa, złożonego do kontroli sanitarnej; w zgłoszeniach tych należy podawać imię i nazwisko pracownika, który został upoważniony do zgłoszenia zwierząt do uboju lub mięsa do kontroli sanitarnej; pracownik ten nie może wykonywać tych czynności na rachunek własny.

Płatnicy (zarządy gminne — miejskie —, lekarze weterynaryjni i ogładacze) obowiązani są dla celów kontroli dołączycь wspomniane zaświadczenia (zgłoszenia) do **pierwszego egzemplarza dowodu wpłaty** oraz przesyłać je właściwemu urzędowi skarbowemu wraz z odbitką dziennika kasowego.

Ministerstwo Skarbu **zwolniło** od obowiązku wpłacania przedpłat następujących podatników:

- a) „Społem” Związek Gospodarczy Spółdzielni R. P.,
- b) przedsiębiorstwo „Rolnicza Centrala Mięсна” sp. z o. o. pod warunkiem, że podatnicy ci będą wydawać zaświadczenia dla zakupu w ich imieniu zwierząt rzeźnych oraz dla zgłaszania w ich imieniu zwierząt rzeźnych do uboju albo mięsa do kontroli sanitarnej wyłącznie swoim pracownikom oraz, że pracownicy ci nie będą dokonywać tych czynności na rachunek własny. W zaświadczeniach tych

należy dokładnie określić teren, na którym upoważniony pracownik ma dokonywać zakupu oraz wskazać jedną, dwie lub kilka imiennie wyszczególnionych rzeźni, położonych na sąsiadujących z sobą terenach, w których ma być dokonany ubój.

Indywidualne zwolnienia.

Dyrektorzy izb skarbowych upoważnieni są do wydawania wniosków podatników decyzji w sprawie zwalniania od obowiązku wpłacania przedpłat podatników, prowadzących **prawidłowe księgi**, którzy dotychczasowym zachowaniem się dają dowód należytego i terminowego wywią-

zywania się z obowiązków podatkowych oraz którzy będą wydawać zaświadczenia dla zakupu w ich imieniu zwierząt rzeźnych oraz dla zgłaszania w ich imieniu zwierząt rzeźnych do uboju albo mięsa do kontroli sanitarnej wyłącznie swoim pracownikom oraz, że pracownicy ci nie będą dokonywać tych czynności na rachunek własny.

W zaświadczeniach tych należy dokładnie określić teren, na którym upoważniony pracownik może dokonywać zakupu oraz wskazać jedną, dwie lub kilka imiennie wyszczególnionych rzeźni, położonych na sąsiadujących z sobą terenach, w których ma być dokonany ubój.

Decyzje dyrektorów izb skarbowych są odwoławalne w każdym czasie bez podania motywów oraz muszą być udzielane od wyraźnie oznaczonego terminu.

Od decyzji odmownej służy podatnikowi prawo odwołania się do Ministerstwa Skarbu w terminie miesięcznym.

O wydanej i odwołanej decyzji powiadomiony będzie również płatnik, który obowiązany jest dla celów kontroli odnotowywać w dzienniku kasowym w rubryce uwagi datę i numery decyzji zwalniającej na dowód niepobrania przedpłaty od danego podatnika.

2. Podstawa obliczenia przedpłat.

Wagę zwierzęcia rzeźnego lub mięsa ustala się za pomocą dopuszczonych do obiegu narzędzi mierniczych.

3. Wysokość przedpłat.

Dyrektorzy izb skarbowych **upoważnieni** są do określenia na poszczególne okresy czasu wysokości przedpłat na podatek obrotowy i dochodowy w kwotach pieniężnych od **jednej sztuki** poddanego ubojowi zwierzęcia rzeźnego oraz od **połowek i ćwierci** przeznaczonego na sprzedaż mięsa.

Dyrektorzy izb skarbowych **obowiązani** są do powyższego określenia w tych przypadkach, gdy **płatnik** bądź nie dysponuje narzędziami mierniczymi (wagami) bądź nie rozporządza wystarczającym materiałem, dotyczącym płatnych cen za zwierzęta rzeźne lub mięso. Przyjąć przy tym należy, iż brak wystarczającego materiału w zakresie cen zachodzi u płatnika wówczas, gdy stosowane przezeń ceny odbiegają od takichże cen stosowanych przez sąsiednich podatników.

Wysokość określanych w powyższy sposób stawek przedpłat (z reguły kwartalnie) powinna być — nie wycofując wpływu danego kwartału — korygowana natychmiast, w razie znaczniejszych zmian w cenach zwierząt rzeźnych lub mięsa.

4. Płatnicy.

Dyrektorzy izb skarbowych upoważnieni są do udzielania w uzasadnionych przypadkach zwolnienia od obowiązku obliczania i poboru przedpłat na podatek obrotowy

i dochodowy z tym, że decyzje w tej mierze powzięte mogą być w każdym czasie odwołane bez podania motywów. Przed wydaniem decyzji muszą one być przedkładane Ministerstwu Skarbu do wglądu.

Płatnicy (zarządy gminne — miejskie —, lekarze weterynaryjni oraz oglądacze) są płatnikami przedpłat z mocy samego prawa i odpowiadają z tytułu ciężących na nich obowiązków **materialnie i karnie**.

A. Odpowiedzialność materialną normują przepisy art. 9 ust. 2 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych, które głoszą, że płatnicy odpowiadają z mocy samego prawa **całym swoim majątkiem** za:

- zaniechanie ustawowego lub zleconego obowiązku obliczenia,
- pobrania od podatnika należności z tytułu zobowiązania podatkowego,
- pobranie w kwocie **niższej niż należało**,
- niewpłacone sum pobranych** właściwym władzom we właściwym terminie.

Poza tym do zobowiązania płatnika stosuje się te same przepisy co do zobowiązania podatkowego podatnika, tzn., że niewpłacenie w terminie kwoty przedpłat stała się zaległością, podlegającą przymusowemu ściąganiu w drodze egzekucji administracyjnej oraz, że od zaległości tej pobiera się dodatek za zwłokę, określony w art. 38 dekretu o zobowiązaniach podatkowych.

B. Odpowiedzialność karną płatników określają przepisy prawa karnego skarbowego, które w art. 134 przewidują karę aresztu do 6 miesięcy i karę grzywny w wysokości od 1 do 5-krotnej kwoty uszczuplonego podatku albo jedną z tych kar dla płatnika, który zaniecha obowiązku obliczenia i pobrania od podatnika należności z tytułu zobowiązania podatkowego lub pobierze ją w kwocie niższej od przepisanej, w art. 135 zaś przewiduje karę aresztu do 6 miesięcy oraz karę grzywny w wysokości od 1 do 5-krotnej kwoty niewpłaconego podatku dla płatnika, który nie wpłaci na rachunek władzy podatkowej **pobraných** od podatnika sum z tytułu zobowiązania podatkowego.

4. Czynności obliczenia i poboru.

Jeżeli płatnikowi nie jest dobrze znana osoba podatnika, płatnik **obowiązany** jest stwierdzić jego tożsamość.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

Artykuł niniejszy jest nawiązaniem do artykułu pod tym samym tytułem zamieszczonym w numerze 19 „Tygodnika Gospodarczego” z bieżącego roku. W wspomnianym artykule przedstawiłem stan prawny obowiązujący dla zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy, przy czym zapowiedziałem szczegółowe omówienie obszernych przepisów, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, wydanych w listopadzie 1946 r. Omówienie to będzie kwestią niniejszego artykułu.

Termin, w jakim omawiam te zagadnienia, ma pewne uzasadnienie. Przepisy o których mowa, zawarte w rozporządzeniu z dnia 6 listopada 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. R. P. nr 62, poz. 344) różniczkują wszystkie zakłady pracy na dwie grupy: nowopowstające zakłady pracy i istniejące zakłady pracy. Dla nowopowstających zakładów pracy przepisy tego rozporządzenia weszły w życie z dniem ogłoszenia, tzn. z dniem 25 listopada 1946 r. Dla zakładów istniejących zostały zastosowane pewne ulgi odnośnie daty wejścia w życie poszczególnych punktów rozporządzenia. Niektóre z nich obowiązywały natychmiast, niektóre w trzy miesiące po ogłoszeniu, niektóre w sześć miesięcy a niektóre w rok po ogłoszeniu. Ten rok czasu upłynął 25 ub. miesiąca i dlatego każdy z pracodawców czy to pracowników czytając je, nie będzie traktował ich jako pewnego rodzaju muzyki przyszłości, lecz jako coś, co już realnie obowiązuje. Dla ścisłości muszę zaznaczyć, że z ogólnej ilości dużej, bo 107 punktów rozporządzenia, pozostało niespełna 5, których datą wejścia w życie jest dopiero termin 25 listopada 1948 r.

Przechodząc do szczegółowego omówienia przytoczonych przepisów omówię najpierw **przepisy wstępne**.

6. Wynagrodzenie dla płatnika.

Wysokość wynagrodzenia za czynności związane z obliczaniem i poborem przedpłat nie może przekraczać 5% pobranych przedpłat.

Ministerstwo Skarbu ustala stawkę wynagrodzenia w wysokości 5% pobranych przedpłat dla lekarzy weterynaryjnych i oglądaczy, wyznaczonych do urzędowego badania zwłazat rzeźnych, oraz dla zarządów gminnych i zarządów miejskich w miastach niewydziałonych, jeżeli utrzymywane przez nie rzeźnie nie rozwijają większej działalności. Za rzeźnię nie rozwijającą większej działalności uważać należy rzeźnię, w której dokonuje się uboju do 500 sztuk pogłowia w stosunku miesięcznym.

Stawki procentowe wynagrodzenia w innych przypadkach określała dyrektorzy izb skarbowych na podstawie wniosków właściwych urzędów skarbowych z góry na okres jednego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem lokalnych warunków pracy płatników.

Przy określaniu wysokości procentowych stawek wynagrodzenia powinno być zasada, aby:

- zarządy gminne (miejskie) miały możliwość pokrywania z utrzymywanych wynagrodzeń ponoszonych faktycznie wydatków obliczenia i poboru przedpłat, bez osiągnięcia z tego tytułu nadwyżek budżetowych;
- inni płatnicy uzyskiwali za wykonaną pracę godziwe wynagrodzenie.

Dopuszczalne jest podwyższenie stawek wynagrodzenia w ciągu roku w odniesieniu do pozostałej części okresu kalendarzowego, jeżeli zajdą uzasadnione ku temu powody. **Sposób pobierania wynagrodzenia:**

Przypadające płatnikom wynagrodzenie za czynności związane z obliczaniem i poborem przedpłat, płatnicy **sami** obliczają i potrącają z pobranej sumy przedpłat, przy odprowadzaniu jej do kasy urzędu skarbowego. Z sumy pobranych przedpłat płatnicy pokrwiają nadto pobrane przez pocztę **koszty przekazu** gotówki do kasy urzędu skarbowego.

W związku z tym przy wpłatach pobranych przedpłat do kasy urzędu skarbowego płatnicy są obowiązani **po** dawać:

- ogólną sumę przedpłat, podlegającą odprowadzaniu do kasy urzędu skarbowego,
- sumę potrąconego wynagrodzenia,
- sumę potrąconych kosztów przekazu gotówki.

Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy ciąży zarówno na pracodawcy, jak i na pracownikach, a więc na każdym w zakresie jego obowiązków. Ogólne określenie zakresu obowiązków pracodawcy i pracownika sprowadzałyby się do tego, że zadaniem pracodawcy byłoby dostarczanie i instalowanie poszczególnych urządzeń ochronnych albo wykonywanie innych obowiązków wpływających z rozporządzenia, zaś obowiązkiem pracowników byłoby właściwe używanie tych urządzeń zainstalowanych przez pracodawcę, nieniszczenie ich i nieuswanie podczas pracy. Jest to oczywiście najbardziej ogólne określenie obowiązków obu stron, wymagające w praktyce bliższego sprecyzowania. W każdym bądź razie intencją przepisów jest, by skoordynowane wszystkie strony pracodawczej i pracowniczej dały w sventzie maksymalnie dobre, bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Nad osobami sprawującymi kierownictwo zakładu pracy albo jego oddziału spoczywa stały obowiązek pouczania podległych sobie pracowników nie tylko o treści obowiązujących przepisów, ale i konieczności ich przestrzegania.

W terminie jednego miesiąca od dnia uruchomienia zakładu pracy pracodawca powinien powiadomić właściwego obwodowego inspektora pracy, komu powierzone kierownictwo zakładu, zaś kierownik zakładu winien powiadomić tegoż inspektora podając mu nazwiska osób, sprawujących kierownictwo poszczególnych działów pracy z wymienieniem zakresu ich czynności i odpowiedzialności. Nie ma to zastosowania w stosunku do zakładów wojskowych i zakładów produkujących dla wojska w odniesieniu do danych, stanowiących tajemnicę wojskową.

Po omówieniu przepisów wstępnych zajmiemy się omówieniem warunków, jakim winno odpowiadać **urządzenie i utrzymywanie budynków zakładów pracy**.

Pierwszą rzeczą, na którą należy zwrócić baczną uwagę — to odpowiedni stan czystości i porządku. Stan ten nie może być osiągnięty w sposób, który by narażał przebywających w pomieszczeniach pracy pracowników na różne uciążliwości. Dlatego też czynności, mające na celu doprowadzenie pomieszczeń pracy do należytego stanu porządku muszą z reguły odbywać się poza godzinami pracy i przy użyciu specjalnych pracowników i odpowiedniego sprzętu, chyba że charakter produkcji wymagałby dokonywania tego w ramach normalnego czasu pracy.

Niezbędne do produkcji surowce, jak również i gotowe wyroby nie mogą być przechowywane w pomieszczeniach produkcyjnych w ilości większej niż bieżące potrzeby tego wymagają. Specjalnie przechowywanie materiałów niebezpiecznych, łatwopalnych, trujących i innych musi odbywać się w sposób zgodny z obowiązującymi dla nich przepisami.

Każdy z budynków zakładu pracy, jak również i kominy fabryczne muszą być zaopatrzone w piorunochrony. Najbardziej niebezpieczne miejsca pracy muszą być oznaczone w sposób, który by stanowił ostrzeżenie dla zagrożonego pracownika bez względu na porę dnia. Również dostęp do tych miejsc powinien być uniemożliwiony a przynajmniej utrudniony przy pomocy odpowiednich barier, ogrodzeń i innych środków.

Dużej uwagi wymaga otoczenie budynku. Stanowić je będzie w pierwszym rzędzie podwórze fabryczne oraz drogi komunikacyjne. Te ostatnie odgrywają rolę nie tylko z punktu widzenia zorganizowania właściwego transportu, lecz i jako dojazd do zakładu pracy dla straży ogniowej. Pierwszą rzeczą będzie właściwa, równa i twarda nawierzchnia. Następnymi problemami, które należy rozwiązać, będą: właściwe urządzenie do odprowadzania wody deszczowej i ścieków fabrycznych, odpowiednie ułożenie w miejscach ogrodzonych i oświetlonych zapasów opału, surowców i złomu, właściwe odprowadzanie cuchnących płynów, jak również pyłu, gazów i trujących par. Przy odprowadzaniu cuchnących płynów konieczne jest zastosowanie urządzeń oczyszczających, aby uniknąć zanieczyszczenia ogólnej kanalizacji. Odprowadzane pyły i gazy nie mogą być wypuszczane bezpośrednio na podwórze fabryczne. Rzeczą niedocenioną a bardzo wskazaną jest zakładanie, gdzie tylko to jest możliwe, zieleńców.

Pomieszczenie wewnątrz budynków powinno być dostatecznie obszerne, przy czym kubatura jego powinna być dostosowana do ilości zatrudnianych w nim pracowników. Jako minimum objętości na jednego pracownika wliczając w to objętość zajęta przez stałe urządzenia techniczne i maszyny ustalono 10 m sześciennych. Niezależnie od tego, na każdego z pracowników łącznie z powierzchnią zajęta przez maszyny i urządzenia techniczne powinno przypadać co najmniej 2 m kwadratowe podłogi z tym, że wysokość pomieszczenia pracy w nowowzbudowanych zakładach pracy nie może być mniejsza niż 3 m. W niektórych wypadkach uzasadnionych, w budynkach starych właściwe władze mogą odstąpić od tego ostatniego warunku, o ile jednakże przypadająca kubatura na jednego pracownika nie jest mniejsza od 15 metrów sześciennych. Pomieszczenia nieprzeznaczone na stały pobyt ludzi, jak magazyny, podziemia w tartakach itp. mogą być nieco niższe, jednakże nie mniej niż 2,2 m. Pomieszczenia, w których stale wykonywana jest praca, nie mogą mieścić się w piwnicach i na poddaszach, chyba że wymaga tego technika produkcji, np. chłodnie, rozlewnie win itp.

Podłoga pomieszczeń pracy powinna odpowiadać trzem warunkom: być równa, materiał, z którego jest zbudowana, nie powinien wytwarzać pyłu i powinien być złym przewodnikiem ciepła. W gałęziach przemysłu, w których zachodzi niebezpieczeństwo wybuchu od iskier, wywołanych uderzeniem w podłogę, podłogę należy wykonać z materiału nie dającego iskier. W niektórych wypadkach względny produkcyjne wymagają, by podłoga wykonana była z materiału nienasiąkliwego, który nieraz bywa dobrym przewodnikiem ciepła. Konieczne jest wówczas przy stanowiskach pracy lub w przejściach ustawić kraty wykonane z materiału będącego złym przewodnikiem ciepła. W zależności od warunków produkcji może się okazać konieczne wykonanie odpowiednich spadków w podłodze w kierunku kanałów odpływowych, jak również zaopatrzenie pracowników w obuwiu lub odzież ochronną.

Ściany, stropy i dachy budynków powinny być wykonane w ten sposób, aby dostatecznie izolowały i ochraniały

pracowników od zmian atmosferycznych, jak chłód, upał, wiatr i opady. Jeżeli wskutek charakteru produkcji ściany ulegają częstemu zanieczyszczaniu pyłem albo cząstkami materiałów trujących, wówczas muszą one być do odpowiedniej wysokości pokryte materiałem dającym się swobodnie oczyszczać na mokro. Analogicznym warunkom po winien odpowiadać strop budynku.

Duże niebezpieczeństwo przedstawiają stropy obciążone ponad ich wytrzymałość. Dlatego też a specjalnie, gdy w danym pomieszczeniu umieszczone są magazyny albo ciężkie urządzenia, dopuszczalne obciążenie stropów powinno być uwidocznione przy pomocy specjalnych napisów.

Każde pomieszczenie pracy winno dostatecznie być oświetlone światłem dziennym. Jak wiadomo, przepisy budowlane określają, że powierzchnia okien musi, wynosić co najmniej 1/10 powierzchni podłogi. Przepisy bezpieczeństwa wymagają prócz tego, by w pomieszczeniach pracy niebezpiecznych ze względu na charakter produkcji co trzecie okno posiadało część otwieralną rozmiarów co najmniej 0,75 metra na 0,60 metra w ramach pomalowanych kolorem czerwonym. O ile dane pomieszczenie posiada mniej niż trzy okna, co najmniej jedno okno musi posiadać taką część otwieralną. Oprócz powyższych wymogów okna muszą czynić zadość jeszcze następującym warunkom: być łatwo otwieralne dla zapewnienia przewietrzenia pomieszczenia, być łatwo dostępne do mycia oraz w razie potrzeby winny ochraniać pracowników przed promieniowaniem słońca. Odstępstwa od tych warunków dopuszczalne są w wypadku, gdy techniczne warunki produkcji wymagają wykonania pewnych czynności w ciemności lub wyłącznie przy oświetleniu sztucznym.

Szerokość i ilość drzwi uzależniona jest od liczby korzystających z nich pracowników, przy czym przyjęć należy szerokość 0,50 metra na każdych 100-u pracowników, jednakże drzwi nie mogą być wyższe niż 1,20 metra i niższe niż 2 metry. Kierunek otwierania wewnętrznych drzwi winien być w kierunku wyjść głównych, zaś tych ostatnich na zewnątrz. W przejściach i korytarzach prowadzących do wyjść nie może być progów, a w wypadku koniecznym raczej stosować należy odpowiednie nachylenie podłogi pod łagodnym kątem. Specjalnym warunkom muszą odpowiadać drzwi w zakładach pracy, w których zachodzi obawa niebezpieczeństwa wybuchu i pożaru. W takich zakładach drzwi z pomieszczeń parterowych muszą prowadzić bezpośrednio na wolne powietrze, zaś na wyższych kondygnacjach na podesty ogniotrwałych klatek schodowych. O ile natomiast pomieszczenie pracy odznacza się panującą w nim wysoką temperaturą, wówczas wyjście z tego pomieszczenia powinno prowadzić nie bezpośrednio na wolne powietrze, lecz do pomieszczenia o temperaturze pośredniej.

Szerokość przejść służących do stałej komunikacji powinna wynosić co najmniej 2 m, szerokość innych przejść w zależności od potrzeby — jednak niemniej niż 1,20 m. Szerokość przejść między maszynami względnie między maszynami i ścianami dla celów związanych z obsługą tych maszyn może być zmniejszona do 0,75 metra. Jeżeli jednak w tego rodzaju przejściach odbywa się ruch dwukierunkowy, szerokość powinna wynosić co najmniej 1 m. Przejścia nie mogą być zastawione żadnymi przedmiotami, mogącymi tamować komunikację.

Wszelkiego rodzaju części konstrukcyjne budynku, jak podesty itp. wzniesione powyżej 1 metra ponad poziom podłogi, o ile przebywają na nich pracownicy, powinny posiadać poręczę na wysokości 1,10 metra oraz krawężnik o wysokości ok. 0,15 metra. Prześtrzeń między krawężnikiem a poręczą musi być odpowiednio zabezpieczona.

Ważnym punktem w rozwiązaniu racjonalnej komunikacji i transportu na terenie zakładu pracy są właściwie zbudowane schody. Szerokość użytkowa schodów nie może być mniejsza niż 1,20 metra, a więc analogicznie jak drzwi. Schody powinny być odpowiednio oporczone. O ile schody z jednej strony przylegają do ściany, powinny mieć poręcz z przeciwnej strony. Szerokość schodów przeznaczonych wyłącznie do obsługi maszyn i urządzeń może być mniejsza, jednakże niemniej niż 0,50 metra.

Schody służące do stałej komunikacji i transportu między poszczególnymi kondygnacjami powinny być wykonane z materiału ogniotrwałego i znajdować się w ogniotrwałej klatce schodowej. O ile długość budynku przekracza 25 metrów, wymagane jest dwoje takich schodów z przeciw-

iegłych stron budynku. W wyjątkowych wypadkach, dla istniejących budynków opisane wyżej schody mogłyby być ewentualnie zastąpione zewnętrznymi schodami żelaznymi lub żelazobetonowymi, sięgającymi od dachu do ziemi i łączącymi się z każdym piętrem przy pomocy drzwi lub otworów okiennych, które wyżej opisałem.

Drabiny, jako częste źródło wypadków, powinny być nie tylko prawidłowo wykonane, lecz i często kontrolowane. Poślizgowi drabin dwuramiennych zapobiegnie połączenie obu ramion. Poślizgowi jednoramiennych do obsługi pędni zapobiegną haki w górnych końcach, wszystkim zaś pozosta-

łym drabinom nasadki przeciwpoślizgowe przy dolnych końcach drabiny. O ile drabiny prowadzą na płaszczyzny wzniesione, wówczas górny koniec drabiny powinien wystawać co najmniej o 0,75 metra ponad poziom tych płaszczyzn.

Pomosty do komunikacji pieszej a zwłaszcza powierzchnie pochyłki powinny być zaopatrzone w poprzeczne listwy celem zapobieżenia poślizgnięciu się.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

inż. T. Skusiewicz

Obliczanie składek ubezpieczeniowych

Zarządzeniem ministra pracy i opieki społecznej z dnia 20. 11. 47 r., ogłoszonym w Monitorze Polskim Nr 138 poz. 850, zmieniona została dotychczasowa najniższa podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, która wynosiła:

1. dla pracowników fizycznych (kategoria R) — 24,— zł tygodniowo wzgl. 100,— zł miesięcznie,
2. dla pracowników umysłowych (kategoria U) — 250,— zł miesięcznie.

Obecnie najniższa podstawa wymiaru składek wynosi 600,— zł tygodniowo, czyli 2.500,— zł miesięcznie i obowiązuje zarówno dla ubezpieczonych w kategorii R jak i w kategorii U.

Zarządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, jednakże z tym, że obowiązuje począwszy od wymiaru składek ubezpieczeniowych za miesiąc listopad 1947 r. i stosowane jest w przypadkach, gdy ubezpieczony pobiera od pracodawcy wynagrodzenie niższe od podanych kwot lub też gdy nie pobiera żadnego wynagrodzenia.

Z miarodajnego źródła dowiadujemy się także, że z dn. 1 stycznia 1948 r. wprowadzone zostanie nowe uproszczenie w sposobie obliczania składek ubezpieczeniowych w odniesieniu do zakładów pracy, obliczających składki przy pomocy wykazów stanu zatrudnienia, które od podanego terminu nie będą już stosowane.

W związku z tymi zmianami ulegną również zmianie dołączone do tych wykazów deklaracje składek.

Nowe deklaracje składek zawierać będą następujące dane:

1. cyfrowy stan ubezpieczonych na koniec miesiąca poprzedniego,
2. ilość pracowników nowoprzyjętych w m-cu obrachunkowym,
3. ilość pracowników zwolnionych w miesiącu obrachunkowym,
4. stan ubezpieczonych na koniec miesiąca,
5. sumę wypłaconych zarobków w gotówce,
6. sumę wartości wynagrodzeń w naturze,
7. stopę procentową składek, łączną dla wszystkich funduszy ubezpieczeniowych,
8. kwotę ogólną składek, należnych Ubezpieczalni Społecznej.

Natomiast na odwrocie tej deklaracji pracodawca będzie ponadto podawał imienny wykaz zwolnionych i nowoprzyjętych pracowników, odpowiadający ilościowo liczbom, podanym na stronie pierwszej.

Blizszych wyjaśnień co do sposobu obliczania i deklarowania składek udzielimy we właściwym czasie.

Fr. Krzyżański.

Wykonanie planu gospodarczego i inwestycyjnego

W dniu 9 grudnia 1947 r. odbyło się posiedzenie Sejmowej Komisji Plenum Gospodarczego, na którym prezes Centralnego Urzędu Planowania, ob. Bobrowski, złożył obszernie sprawozdanie z wykonania planu odbudowy gospodarczej oraz państwowego planu inwestycyjnego w okresie trzech kwartałów 1947 roku.

Prezes Bobrowski przypomniał trudności, na które w początku roku napotkała realizacja planu w związku z długotrwałą i ostrą zimą, zaznaczył jednak, że zdwojone w cieplejszym okresie tempo prac pozwoliło na osiągnięcie doskonałych wyników. Najkorzystniejsze efekty osiągnięto

zwłaszcza w kluczowych gałęziach gospodarki narodowej z przemysłem i komunikacją na czele. Duży krok naprzód zrobiono również w mechanizacji uprawy rolnej.

Również przebieg wykonania państwowego planu inwestycyjnego w ciągu ubiegłych trzech kwartałów był pomyślny. Prawie 75% funduszy przewidzianych w planie zostało uruchomione, zaś z sum wykorzystanych na inwestycje zużyto 41% w przemyśle, górnictwie i rzemiośle, 25% w komunikacji, łączności, żegludze i portach, 13% w budownictwie administracyjnym i mieszkaniowym, 11% w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie i 10% w pozostałych gałęziach gospodarstwa narodowego.

Akcja specjalna upłynniania remanentów

Departament Ekonomiczno-Socjalny Ministerstwa Przemysłu i Handlu wszczął akcję specjalną upłynniania remanentów znajdujących się w poszczególnych fabrykach państwowych. Remanenty te ogłasza w biuletynach Wydziału Aktywizacji, które zawierają następujące przedmioty, oczekujące na nabywców:

Maszyny i urządzenia fabryczne, części maszyn i wyroby metalowe, części samochodowe, artykuły elektrotechniczne, artykuły chemiczne, żelazo, stal i metale kolorowe, artykuły drewniane, artykuły szklane oraz odpadki i inne artykuły.

Biuletyny zawierają bardzo wiele obrabiarek do metalu, silników elektrycznych, maszyn i urządzeń warsztatowych, często wymagających tylko drobnego remontu, by były

pełnowartościowymi narzędziami produkcji wzgl. pracy warsztatowej. Nabywanie remanentów, a tym samym wykorzystywanie do maximum zasobów krajowych leży w interesie całokształtu gospodarstwa narodowego.

Zakłady przemysłowe zamierzające zakupić artykuły ogłoszone w biuletynach winny zwrócić się do poszczególnych instytucji wskazanych w biuletynach o zarezerwowanie towaru oraz o ewentualny opis techniczny, próbkę, warunki transakcji, dostawy itp. szczegóły niezbędne dla dokonania zakupu.

Zainteresowane firmy zwracają się do Departamentu Ekonomicznego Wydziału Aktywizacji z wnioskiem o wydanie zezwolenia zakupu, przy czym winny podać numer Biuletynu, Dział, L. P. i nazwę artykułu, o który proszą.

Odnosne instytucje państwowe (sprzedawcy) zobowiązane są służyć nabywcom wszelkimi wyjaśnieniami i próbkami. W żadnym wypadku nie wolno instytucji ogłaszającej swoje remanenty w Biuletynie nie udzielić odpowiedzi na zapytanie reflektanta.

Wydział Aktywizacji prosi o meldunki o napotykanym trudnościach przy zakupywaniu wzgl. sprzedawaniu remanentów. Wszelkie posiadane dane techniczne remanentów są w Biuletynach zamieszczone.

Departament Ekonomiczny podaje także, że Centralne Biuro Budowy Przemysłu Papierniczego w Zabrzu, Dworcowa 8, wydało 2 biuletyny zawierające szereg cennych i atrakcyjnych remanentów oraz urządzeń produkcyjnych, przeznaczonych do zbytu ze zdemontowanych Fabryk Papieru w Koźlu i Koszalinie.

Poniżej podajemy remanenty znajdujące się na terenie okręgu naszej Izby:

L. p.	Nazwa artykułu	Ilość	Gdzie się znajduje	Nr kontr.	Uwagi
2402	Aparat do lakierowania	1 szt.	P. Z. Przemysłu Lniarskiego Nr 4 „Odra” Nowa Sól n/Odrą, Armii Czerwonej 51	03 416	
2425	Lokomobila parowa	1 szt.	Zespół F-k Dolnośląskich Nowa Sól n/Odrą	03 248	Insp.
2441	Prasa-sztanca typ Dorbusch rewolwerowa na cegłę pełną (strycharska) f-my Wolff Wirzen z zasilaczem skrzyniowym, komp... stan średni (w Cegielni Parowej Błorzyn, pow. Gorzów)	2 szt.	Zjednoczenie Przemysłu Materiałów Bu- dowlanych, Poznań, 3 Maja 5	03 471	Insp.
868	Grafit	5,6 ton	Zespół Fabryk Dolnośląskich, Nowa Sól, n. Odrą	03 248	Insp.
872	Proszek p. molowy	0,3 ton	Zespół Fabryk Dolnośląskich, Nowa Sól, n. Odrą	03 248	Insp.
676	Lejki do kadzi	2000 szt.	Zespół Fabryk Dolnośląskich, Nowa Sól, n. Odrą	13 248	insp.
678	Sznur konopny ϕ 15 mm odcinki dł. 2 m	4100 kg	Państwowe Zakłady Przemysłu Lniarskie- go Nr 4 „Odra”, Nowa Sól n. Odrą, Armii Czerwonej 51	03 416	
2367	Betoniarki: 70% zużycia	2 szt.	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
2367	Ubijaczka z motorem wymaga kap. re- montu	1 szt.	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/222	
2239	Bojce o wymiarach od 210 do 400 \times od 12 do 27 mm	7589 szt.	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
2250	Gwinciarka przenośna typu BGT III; czę- ści do jej produkcji		„Wiepofana” Poznań, Dąbrowskiego 81	01 438	
2268	Kliny żelazne	92 szt.	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
737	Taśma żelazna 35 \times 0,4 m dł. \times 4 mm. 5% zuż.	1 tona	Państw. F-ka Mebli Szamotuły	01/422	
742	Żelazo kowalskie w sztabach	300 kg	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
95	Dzwon do kół drzewnych, wymiary 40 \times 4 \times 4,5 cm	2,5 m ³	Fabryka Mebli Szamotuły	01/422	
123	Szafy koszarowe	29 szt.	A. Fibiger, Kalisz, Szopena 9	01/636	
125	Szprychy do kół drewn. o wymiarach 36 \times 4,5 \times 2,5	5 m ³	Państw. F-ka Mebli Szamotuły	01/422	
69	Gąsiorzy czarne	23 szt.	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
76	Wata szklana	105 kg	P. Z. P. Drzewnego, Poznań, Pułaskiego 17/19	01/422	
	<i>Odpadki</i>				
889	Vistra odpadki	13 ton	P. Z. Przemysłu Lniarskiego Nr 4 „Odra”, Nowa Sól, n. Odrą, ul. Armii Czerwonej Nr 51		
890	Odpadki gumowe od produkcji uszczelek	3 m ³	Zespół Fabryk Dolnośląskich, Nowa Sól, n. Odrą	03/248	Insp.

Pełne Biuletyny Nr 20 i 21, które zawierają bardzo bogate asortymenty na obszarze całego kraju są do przejrzania w Izbie Przemysłowo-Handlowej, Poznań, Mickiewicza 31, pokój 9.

Komunikaty i różne wiadomości

Kontrola ilościowa

Na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24. 11. 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 466) należy prośby o zwolnienie od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej wnosić nie później niż na miesiąc przed rozpoczęciem okresu rachunkowego, na który ma nastąpić zwolnienie.

Wyjątkowo, jeżeli chodzi o zwolnienie od obowiązku prowadzenia kontroli ilościowej w r. 1948, prośby wniesione

do dnia 31 grudnia 1947 r. należy uważać za wniesione we właściwym terminie.

Wnioski kierować należy do dyrektora Izby Skarbowej za pośrednictwem właściwego Urzędu Skarbowego.

Płytki ze spiekonym węglikiem.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zawiadamia o możliwościach nabycia płytek ze spiekanych węglików Baillodnat-Vidia) w tutejszym Składzie Stali Szlachetnych, Poznań, św. Marcina 61 (telefon 29-30 i 31). Płytki te służą

do obróbki stali wszelkiego rodzaju oraz odlewów stalowych i twardej odlewów żeliwnych.

Wykaz cen na te płytki oraz zestawienie ich według gatunku, kształtu i wymiaru znajduje się w tut. Zrzeszeniu Pryw. Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, Poznań, Mickiewicza 31 (pok. 18) do wglądu.

Źródła zakupu artykułów śrubowych.

Zgodnie z decyzją pana Ministra Przemysłu i Handlu rozpoczęły zakłady podporządkowane Centrali Zbytu Śrub i Nitów, Okuc Budowlanych i Części Kutyh w Bytomiu, wysprzedaż remanentów w następujących zakładach:

1. Zjedn. Fabr. Wyrob. Śrutowych i Metal. „Bispol” Bielsko, ul. Długa 3.	różne art. śrubowe i okucia budowlane i barakowe
2. Fabryka Śrub „Sporysz”, Sporysz k/Żywca	„
3. Huta „Milowice”, Sosnowiec, Francuska 12	„
4. Fitznerowska F-ka Śrub i Nitów Siemianowice, Francuska 12	„
5. Dolnośl. Fabryka Śrub „Archimedes” Wrocław, ul. Robotnicza 72	„
6. Fabryka „Jarisch”, Łódź, ulica Wodna 11	„
7. Huta „Ferrum”, Katowice II.	„
8. Harowicz i S-ka, Częstochowa, ul. Krótka 25/27	różne okucia bud. i barakowe
9. Fabryka Wyrobów Metal. „Kowary” Kowary k/Jel. Góry, ul. Matejki 3/4	różne okucia do skrzyń i barakowe
10. B-cia Klein, Dąbrowa Górnicza, ul. Szopena 72.	różne artyk. śrub.
11. B-cia Szajn, Sławków	„
12. „Metalurgia”, Radomsko.	„

Zainteresowani przemysłowcy winni zwrócić się do wyżej podanych zakładów celem zorientowania się i powzięcia ewl. natychmiastowej decyzji na miejscu (w magazynie fabrycznym) odnośnie wyboru i zakupu potrzebnych artykułów.

Ponadto nadmienić należy, że fabryki w niektórych wypadkach są upoważnione do udzielania pewnych rabatów.

Wydawnictwa informacyjne Centrali Żelaza i Stali.

Centrala Żelaza i Stali w Katowicach opracowała wydawnictwa informacyjne o stalach szlachetnych, które składają się z następujących oddzielnych broszur, omawiających każda dla siebie zasadnicze zagadnienia a mianowicie:

1. Ogólne wiadomości o stalach szlachetnych. Omawiane są tu zasadnicze metody obróbki cieplnej stali szlachetnych oraz sposób jej hartowania i odpuszczania. Do broszurki tej dołączona jest kolorowa tablica barw, żaru i nalotów przy odpuszczaniu.
2. Próba iskrowa i jej zastosowanie w kontroli stali, która jest o tyle nowością, że porusza zagadnienia, których dotychczas nasza literatura fachowa nie uwzględniała.
3. Stale szybko tnące, w której omawiane są najwyższe i zarazem najdroższe gatunki stali szybko tnących, sposób obróbki cieplnej każdego gatunku oraz zastosowanie.
4. Tablice ciężarów i zamiany miar, (24 tablice), z których każda ujmuje ciężary stali o różnych profilach, zamiany miar angielskich na metryczne oraz zamiany temperatur wytwarzanych w stopniach Fahrenheita na Celsjusza i odwrotnie.

Poza tym w opracowaniu są: stale nierdzewne — stale konstrukcyjne — stale specjalne — zastosowanie stali w przemyśle — elektrody i druty do spawania oraz narzędzia górnicze. Podręczniki te oddadzą usługi wszystkim, od majstra począwszy poprzez kalkulatorów i fakturzystów aż do inżynierów i konstruktorów włącznie, a także dla robotników w ich pracy i zaoszczędzą czas w biurach planowania.

Do nabycia: w Sekretariacie Głównym Centrali Żelaza i Stali w Katowicach, ul. Ligonia nr 7, Krakowie, Poznaniu, Łodzi i w Warszawie w cenie: komplet zł 320,— wraz z przesyłką pocztową. Tablice ciężarów i zamiany miar oddzielnie zł 140,— wraz z przesyłką pocztową. Tablice

barw, żaru oraz nalotów przy odpuszczaniu — oddzielnie złotych 10,—.

Wysyłki zamówionych w Centrostali egzemplarzy uskutecznione będą po wpłaceniu odpowiedniej kwoty na konto żyrowe w Narodowym Banku Polskim.

Handel zagraniczny

DANIA.

P. Qvist-Srensen, Herluf Trollesgade 22 Copenhagen K. -- art. żelazne, narzędzia, okucia, wyroby szklane, porcelana, fajans, tuby metalowe, surowce dla przemysłu (import i eksport).

I. G. Jakobsen — Vesterbrogade 64 A Copenhagen V -- śruby, zakrętki, drut, gwoździe (eksport z Polski).

AFRYKA.

Abacus Enterprises (Pty) Ltd. 14, Cleghorn's Chambers, Castle Street, Capé Town (South Africa) — towary różne.

U. S. A.

Ohlson International Corporation, Crescent Plaza Building, Long Island City 1, New York — Mogą ułatwić zakup towarów w USA.

EGIPT.

Constantin X. Papassinessiou 5, Adib Strett, P. O. Box No. 1177 Alexandria — towary różne (eksport z Polski).

Powyższe firmy chciałyby objąć przedstawicielstwa polskich firm i fabryk.

Od Redakcji

Z uwagi na to, iż w miejsce Nr 52 Tyg. Gosp. ukazał się skorowidz za rok 1947, Nr 51 wydajemy w podwójnej objętości. Od decyzji Głównego Urzędu Kontroli Prasy zależeć będzie, czy Tygodnik Gospodarczy z nowym rokiem ukaże się w dawnej objętości, tj. 16 stron. W wypadku pozytywnej odpowiedzi kontynuować będziemy wydawanie kartoteki.

Magazyn Futer Jagsz

Poznań, Al. Marcinkowskiego 21
naprzeciw Narodowego Banku Polskiego
Telefon 39-18

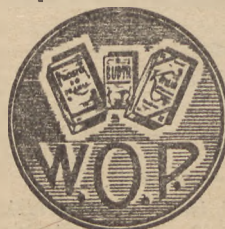
Własna Pracownia Kuśnierska

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE WARSZTAT NAPRAWY

Wacław Rohowski i S-ka
Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

Opakowania i kartony dla przemysłu spożywczego, cukierniczego i chemicznego wykonuje

Wydawnictwo Opak. Pap. i Tektur.
właśc.: J. POMIN
Poznań, ul. Mylna 24
Telefon 94-11 Telefon 94-11

Spółdzielnia Farmaceutyczna z o. u. w Poznaniu

Centrala: Poznań, ulica Masztalarska 8a I. p.

Działy:

Hurtownia Apt.-Drog., ul. Masztalarska 8a. — Fabryka Chem.-Farm., ul. Wrocławska 39
Przemysłowe Zakłady Farmac.-Rolnicze, maj. Strykowo i Sapowice, powiat poznański

Telefony: Centrala } 26-43, 26-44
Hurtownia }
Fabryka 26-42

Konta Bankowe:
Bank Spółem, Poznań, Nr 61
P. K. O., Poznań, Nr V-266

Zakupuje i poleca wszelkie chemikalia.

Narzynki i gwintowniki

z wysokowartościowej stali stopowej oraz inne artykuły techniczne poleca

F-a Pilot i S-ka

Hurt Poznań, Św. Marcin 34 — tel. 44-84 Detal

Bilanse prawidłowo

ustawia Biuro Rachunkowości

H. Szczerkowski

Poznań, ulica Skarbowa nr 14

TELEFON 38-71

Szczęśliwych Świąt

Bożego Narodzenia

oraz Dosiego Roku

życzy swoim P. T. Odbiorcom i Klientom

„Jedyna“

Wielkopolska Wytwórnia Pasty
do obuwia i podłóg

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7

Wszystkim naszym odbiorcom

życzenia świąteczne i noworoczne

składa

Fabryka Konfekcji Męskiej i Chłopięcej

Bracia Lisięccy

w Poznaniu, St. Rynek 72 tel. 25-17

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjnie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

MYDŁA Żaka NAJLEPSZE!
POZNAŃ

Spółdzielnia Spożywców „ROBOTNIK”

z odpowiedzialnością udziałami

CENTRALA W POZNANIU, ulica Łukaszewicza 40 — Telefon 61-76

OLEJARNIA i KASZARNIA własna w Gorzowie n/W.

ulica Przemysłowa — Telefon nr 60

Wyrabia oleje jadalne i kaszę we wszystkich gatunkach

Kupujemy każdą ilość rzepaku i ziarn oleistych. Przyjmujemy do przemiału ziarna oleiste i jęczmień.

NA NOWY ROKI
KSIĘGI HANDLOWE
SEGREGATORY
ARTYKUŁY BIUROWE
 poleca
 R. GABLER — Poznań, Al. Marcinkowskiego 18
 Telefon 22-24

Przewodnik — podręcznik — informator
 niezbędny dla:

skarbowców, księgowych, prawników,
 studentów, biur i urzędów

to książka:

Dr Rudolf Langrod

Skarbowość polska w nowym ustroju

zarys z załącznikiem taryf i skal

Łódź 1947 — stron: 268 — złotych 640

Wydawnictwo: „POLIGRAFIKA” Łódź, Sienkiewicza 18

Stefan Pełczyński Spadk.

HURTOWNIA MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

POZNAŃ I. Dworzec Towarowy — Obok Ekspedycji Towarowej — Tel. 36-86

**Poleca wszelkie materiały budowlane
 reglamentowane i wolnorynkowe**

Z okazji Świąt i Nowego Roku
serdeczne życzenia

wszystkim

ODBIORCOM I DOSTAWCOM

składa

F-a Znicz

Poznań, ul. Kramarska 4 — Tel. 48-06

SALON PORCELANY

Poznań, ul. 27 Grudnia 15 tel. 21-72

poleca jako praktyczne upominki gwiazdkowe:

serwisy do kawy - serwisy
 do obiadów - komplety
 śniadaniowe - galanterię -
 kryształ

Wszelkiego rodzaju wyroby porcelanowe i szklane

Duży wybór stale na składzie!

FUTRA-LISY

w wielkim wyborze

własna pracownia

J. IGNASIAK

POZNAŃ, ul. Kantaka 1

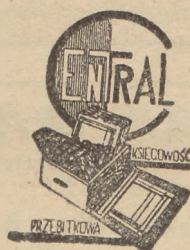
Tel. 30-93

Tel. 30-93

Wszystkim moim Klientom jak i Dostawcom
 życze
 Wesolych Świąt i Dosiego Roku
JAN BERNARD

Hurtowa sprzedaż artykułów gospodarczych, galanterijnych i kosmetycznych
 Poznań, Stary Rynek 44 - Tel. 35-77 (wejście z ul. Woźnej)

Księgowość

przebitkowa oraz druki

»CENTRAL«

to symbol

najdoskonalszych metod organiza-
 cyjnych każdej

INSTYTUCJI

Centrala Księgowości „Central”

Kraków, Rynek Gl. 8, tel. 565-91

WŁADYSŁAW KAISER

Hurtowy skład towarów aptecznych
 i drogerijnych

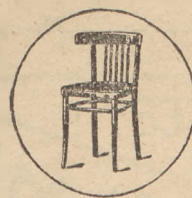
Poznań, ul. Półwiejska 39

Tel. 1963

Konto: P. K. O. Poznań V-4492

**Chemikalia wszelkiego
 rodzaju dla przemysłu**

Oleje, kwasy, środki dezynfekcyjne
 i impregnacyjne, farby w wszelkich
 kolorach, wazelina, smary

Meble gięte, biurowe
 i wyściełane

Leon Konieczny

Poznań, 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Wielkopolska Hurtownia Papieru i Mat. Piśmiennych

J. Cieśliński i S-ka

Sp. z o. o.

WIIP POZNAŃ, Mielżyńskiego 18, tel. 39-82

Najkorzystniejsze źródło zakupu!

Wszystkim Klientom i Odbiorcom naszych fabrykatów
 składamy życzenia

Wesolych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku

Fabryka Techniczno - Chemiczna

POZNAŃ, ulica Marszałka Focha 137 - Tel. 64-85

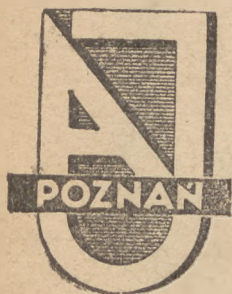
Już czas zaopatrzyć się w formularze!

Orga KSIĘGOWOŚĆ PRZEBITKOWA

POZNAŃ-27 Grudnia 16
Telefon 32-60

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Wszystkim moim Klientom jak i Dostawcom życzę

„Wesołych Świąt” i „Dosiego Roku”

Aleksander Jakubowski

Hurtownia papieru oraz artykułów pisemnych i poligraficznych
Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr 20
Telefon 38-72 i 38-73

ODDZIAŁ W SZCZECINIE
ulica Małkowskiego 26 - Telefon 25-48

WALERIA PATYK

Poznań, ul. 27 Grudnia 3

Rok założenia 1901

**Czekolada - Czekoladki - Bonboniery
Upominki**

Bilanse - Rewizje

Organizacja — Prowadzenie księgowości — Udzielanie porad podatkowych

Biuro Księgowości dla Handlu, Przemysłu i Rolnictwa

FELIKS NOBIK

zaprzyśiężony rzeczoznawca księgowości
Poznań, ulica Długa 10, m. 22

DBAJ O ZĘBY!

VITAMIDONT

WITAMINOWA
PASTA DO ZĘBÓW

POZNAŃSKIE LABORATORIUM CHEMICZNE

POZNAŃ, WAŁY ZYGMUNTA AUGUSTA 10^a TEL. 49-69

Okucia budowlane

mosiężne i niklowane

wszelkie odlewy poleca

Metalownia Witold Zgorzelak

Poznań, Sikorskiego 20 tel. 42-51

Szanownym Odbiorcom

Wesołych Świąt oraz

Pomyślnego Nowego Roku

życzy

J. MAŁECKI — Poznań, Mickiewicza 27

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gl. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 30,—zł, prenumerata kwartalna 300,— zł